

1. 6. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela autorského zákona

V závěru roku 2020 předložilo Ministerstvo kultury Vládě České republiky návrh novely zákona č. [121/2000](#) Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen „novela“). Novelizace autorského zákona je nezbytná k implementaci směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/789, kterou se stanovují pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů, a kterou se mění směrnice Rady 93/83/EHS (dále jen „směrnice OSC“) a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu (dále jen „směrnice DSM“).

Očekává se, že v nejbližších dnech vláda předloží návrh novely autorského zákona Poslanecké sněmovně, neboť posledním možným dnem k provedení transpozice výše zmíněných směrnic je již 7. červen 2021.

Již současná platná právní úprava autorského zákona v sobě částečně obsahuje právní úpravu obsaženou ve výše zmíněných směrnicích OSC a DSM, na zbývající nová pravidla by měla reagovat právě připravovaná novela. V následujícím článku představíme chystané změny v autorském zákoně, ve zkratce rozvedeme nové povinnosti pro poskytovatele služeb na internetu a výjimky z autorských práv, tzv. zákonné licence, jako je například data mining (vytěžování textu a dat). Dále uvedeme nové možnosti použití autorskoprávně chráněného obsahu pro účely vyučování a kulturního dědictví, nebo pro účely karikatury parodie a pastiše. V závěru článku se pak zmíníme o nově definovaných doplňkových online službách vysílatelů.

Nové povinnosti pro určité poskytovatele služeb na internetu

Vyšší ochrana práv vydavatelů

Asi nejvýraznější novinkou chystané novely je navrhované ustanovení § 87b novely, kterým bude implementován čl. 15 směrnice DSM. Dle znění výše zmíněného ustanovení dojde k zakotvení nových práv vydavatelů tiskových publikací, respektive dojde k uložení nových povinností poskytovatelům služeb informační společnosti (dále jen „poskytovatelé“). Vzhledem k vágnímu znění návrhu novely ještě není přesně jisté, na které poskytovatele bude novela autorského zákona dopadat, s jistotou již nyní ale můžeme říci, že se bude týkat minimálně nadnárodních společností, jako jsou například Google, Apple nebo Facebook, kteří nově budou muset platit autorům přebíraného obsahu určitou sumu, a to na základě licence. V dnešní době totiž do jisté míry dochází k tomu, že tyto nadnárodní korporace v oblasti mediálního obsahu parazitují na nositelích autorských práv, jako jsou např. mediální domy či vydavatelství. Zobrazují náhledy publikací těchto vydavatelů a připojují k nim svoji reklamu, na niž vydělávají, zatímco vydavatelům za to neposkytují žádnou odměnu. Jedná se o problematické chování, na které reaguje právě nově navrhované znění autorského zákona a od účinnosti novely budou mít poskytovatelé povinnost se dohodnout s nositeli autorských práv na licenci a způsobu odměňování za uveřejňování jejich děl, a to i v případě, že by se jednalo pouze o náhledy těchto děl. Ministerstvo kultury také navrhuje zavedení režimu nepovinné rozšířené kolektivní správy, kdy jednotliví nositelé autorských práv by mohli být zastupováni kolektivním správcem, který by usnadnil vyjednávání s poskytovateli. Dle navrhovaného znění novely by pak měla být výše zmíněná autorskoprávní ochrana poskytnuta na 2 roky od zveřejnění díla.

Francie byla jednou z prvních evropských zemí, která uložila poskytovatelům tuto novou povinnost v souladu se zněním směrnice DSM. Netrvalo dlouho a společnost Google se pokusila tuto normu obejít z pozice svého dominantního postavení. Dala vydavateli na výběr, a to buď že nabídne licenci k zveřejnění jeho článků Googlu zdarma, nebo nebude jeho články nabízet ve svém vyhledávání a ani v náhledech zpráv. Takové jednání ovšem tamní antimonopolní úřad správně vyhodnotil jako zneužití dominance a uložil společnosti Google, aby takového jednání zanechala a s vydavateli se dohodla na přiměřené odměně. Mimochodem ve Francii již došlo také k první, i když podle mnohých vydavatelů nevýhodné, dohodě mezi Googlem a zástupci vydavatelů, která nám může alespoň trochu nastínit jakým způsobem a do jaké výše mohou být nositelé autorských práv v této oblasti odměňováni.

Užití chráněného obsahu pro sdílení obsahu online

Článek 17 směrnice DSM, jenž je v navrhované novele implementován do § 46 až § 51 přináší další významné změny, jejichž cílem je posílení práv autorů chráněných děl a dosažení kompromisu a dohody mezi poskytovateli služeb pro sdílení obsahu online a nositeli autorských práv.

V novele definovaným poskytovatelům přibudou další povinnosti ve vztahu k vyloučení jejich odpovědnosti za neoprávněné sdělování díla veřejnosti, které se nachází na jejich serverech. Zejména budou muset vynaložit veškeré úsilí k získání licence k autorskoprávně chráněnému obsahu či k zajištění jeho nedostupnosti v případě jeho nahlášení nositelem autorských práv. Nově tedy poskytovatelé budou muset jistým způsobem zajistit, aby se nahlášená díla na jejich serverech neobjevila, a to ani v budoucnosti. Dle platné právní úpravy se totiž tato povinnost vztahuje pouze na přesně nahlášený obsah a v praxi je tedy pro nositele autorských práv zbytečné svá díla u poskytovatelů nahlašovat, neboť se na jejich uložistištích v řádech dnů objeví opět znova.

Novela následně rozvádí další povinnosti poskytovatelů a upravuje i jisté zmírnění nových povinností pro menší poskytovatele.

Nové zákonné licence

Data mining neboli vytěžování textů a dat

Při vytěžování textu a dat dochází k jejich automatizovanému analyzování. Výsledkem takové činnosti je získání informací ohledně vzájemných vazeb a souvztažností v rámci těchto dat, které se dají následně využít, například za účelem vědeckého výzkumu nebo i pro komerční účely. Protože se jedná o automatizovanou činnost, dochází při ní i k analyzování autorskoprávně chráněných děl. To přináší minimálně nejistotu ohledně porušování práv autorů těchto děl ze strany zpracovatelů dat. Novela by do budoucna měla posílit zejména právní jistotu autorů a nositelů autorských práv, ale i „vytěžovatelů“, když jasně určí hranice a meze vytěžování textu a dat. Nová licence pro vyhotovování rozmnoženiny díla za účelem vytěžování bude upravena v ustanovení § 39c autorského zákona.

Dále novela upravuje zvláštní licence pro instituce vědecké a instituce kulturního dědictví. Do autorského práva tyto instituce za daných podmínek nezasáhnou, pokud zhotoví rozmnoženinu díla právě za účelem vytěžování textů a dat pro účely vědeckého výzkumu.

Využití autorskoprávně chráněných děl pro vzdělávací účely

Na poli vzdělávání novela umožňuje dle nového znění § 31a školám a jiným vzdělávacím institucím za jistých podmínek využití autorskoprávně chráněných děl pro účely vyučování. Toto oprávnění by se sice nemělo týkat děl, jež jsou primárně určena a dále prodávána za účelem vzdělávání, ovšem

vzhledem k nejasnému znění navrhovaného ustanovení vyvstává otázka, jaká díla budou moci nakonec vzdělávací instituce bezplatně využívat.

Licence pro užití díla na karikaturu parodii a pastiš

Dle navrhovaného § 38g novely dále do autorského práva nebude zasahovat ten, kdo dílo užije pro účely karikatury, parodie nebo pastíše.

Vyhotovování rozmnoženin děl nedostupných na trhu kulturními institucemi

Autorská práva neporuší za jistých podmínek dle § 37b ani instituce kulturního dědictví, pokud za neobchodními účely rozmnoží nebo sdělí veřejnosti dílo, které je na trhu nedostupné a nachází se ve sbírce této instituce. Vždy k takovému dílu bude nutné uvést alespoň jméno autora díla, který ovšem může s takovýmto uveřejněním vyslovit nesouhlas, a to i předem.

Doplňkové online služby vysílatele

Novela nově definuje a upravuje v navrhovaném ustanovení § 21a doplňkové online služby vysílatele. Půjde o služby jako je simulcasting (současné vysílání), catch-up (zpětné zhlédnutí) nebo další doplňkové materiály (např. upoutávky, recenze, fotografie z natáčení). K těmto doplňkovým službám pak novela zakotvuje novou zásadu země původu, která se uplatní mezi vysílateli a nositeli autorských práv (případně kolektivními správci).

V případě, že vysílatel bude mít zájem poskytnout a zpřístupnit svůj program i v ostatních státech EU/EHP, bude dle této zásady dostatečným právním titulem pro takové jednání licence k takovému užití pro území České republiky.

Závěr

Novela autorského zákona má do českého právního řádu zavést několik nových definicí a institutů, slibuje posílit práva nositelů autorských práv a zároveň slibuje i zlepšení dostupnosti autorskoprávně chráněných děl. V jistých oblastech novela budí i obavy, například z nedostatečně definovaných subjektů, kterým zavádí nové povinnosti. Je možné, že poskytovatelé služeb na internetu raději ze strachu z možného postihu začnou přísněji filtrovat obsah svých služeb, v konečném důsledku tak může dojít k limitaci dostupnosti těchto děl. Věříme však, že se tyto nejasnosti podaří vyřešit v rámci legislativního procesu a začátkem června bude přijata novela autorského zákona, která v praxi přispěje k narovnání současného prostředí a pomůže autorům jak v rámci ochrany a dostupnosti jejich děl, tak k jejich spravedlivějšímu odměňování a zároveň nepovede k omezení dostupnosti jejich děl na internetu.

Mgr. Martin Sojka,
advokátní koncipient

Mgr. Michal Štrof,
advokát partner

[PPS advokáti s.r.o.](#)

Velké náměstí 135/19
500 02 Hradec Králové

Tel.: +420 495 512 831-2

Fax: +420 495 512 838

e-mail: pps@ppsadvokati.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Vyčlenění rodinných nemovitostí \(i v podobě podílu v bytovém družstvu\) do svěřenského fondu](#)
- [Sport versus EU - aktuální sportovní kauzy rozhodované Soudním dvorem EU](#)
- [Dokazování negativních skutečností ve sporném řízení](#)
- [Neoprávněný odběr elektřiny - překvapení vlastníka?](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)